

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

42. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Börmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A székesfejérvári keresk. csarnok választott bírósága.

Korunknak egyik fényes vívmánya, hogy a kereskedelem fontosságát és szükségességét felfogván, a kereskedő osztályt, a társadalomban öt megillető polczra emelte.

A kereskedők tekintélye, és az avval karöltve járó tisztelet, melyben részesítetnek, csak egy hosszú processusnak eredménye.

A régi világban a munka lealázónak tartatott, és a rabszolgával azonosítatott, sőt még a keresztényvilág zsenge korában, a mai értelemben kereskedelem tiltva volt, azonban ma senki sem tagadhatja többé a kereskedelem civilisáló erejét. Ugyanis épen a kereskedelem tett oly intézményeket szükségessé, melyek nélkül szellemi és erkölcsi haladás nem képzelhető. A kereskedelem mindenk előtt szilárd törvényes állapotokat, és egy jól organisált államépületet igényel; a kereskedelmi viszonyok sokoldalú jogokat szülnek, ezeknek óvására szükségesek a törvények és bírák, szükséges az államhatalom, mely a bírói határozatoknak érvényt szerez, a békés és jogos utoni szerzeményt kiki békés uton akarja élvezni, mi a közbiztonság kezelését teszi szükségessé. És innét jött, hogy a kereskedelem fontosságának felismerésével a kereskedelmi osztály különféle kiváltságokkal ruháztatott fel; ilyen kiváltságok egyike: a számukra felállított keresk. törvényszékek; ugy a nekik adott jog, peres ügyeik elintézésénél, bizonyos feltételek mellett, választott bíróságokat igénybe vehetni.

Két főok volt rugója annak, hogy ezen intézmények meghonosították. Először a kereskedelmi

jogügyletek bírálásánál kereskedelmi dolgokban jártas bírákra levén szükség, míg a rendes bíróságoknál oly bírák vannak alkalmazva, kiknek látköre a jogi dialektikában tévelyg; másodsor, mert a kereskedőknél főfontossága a gyors igazságszolgáltatás, mint a hitel és bizalomnak legszilárdabb alapja.

Egy évszázad óta a törvényhozások a peres eljárás reformja terén különféle kísérleteket tettek, azonban minden igyekvésük daczára sem voltak képesek egy kielégítő polgári peres eljárást alkotni; — túlárasztva az évszázadok óta összehordott tudományos anyaggal, a formákból kibontakozni nem bírtak.

Az 1790-diki híres francia nemzeti gyűlés destructív tendenciáival halomra döntötte ugyan a középkorban oly hévvel és előszeretettel alkotott peres eljárást, azonban ezen szellemi tusában, — daczára annak, hogy Franciaország legjelesebb, leggenialisabb férfiai vettek részt benne, — positiv megállapodás nem jött létre. És így, bármilyenek legyenek a nézetek a körül, hogy vajjon a jogegyenlőséggel megegyeztethető-e, miszerint a társadalomnak bizonyos osztályai kiváltságos bíróságokkal ruháztatassanak fel — tény az, hogy míg a peres eljárás oly lassu, oly ingadozó, egyszóval oly annyira ki nem elégtő, minő most: addig két rozsz közt mindig a kisebbet fogjuk választani, és a kereskedelem érdekében a fent jelzett privilegiumok fentartásáért fogunk szót emelni.

Szeretett hazánkban már több mint egy évtizede léteznek kereskedelmi választott bíróságok. Ezen bíróságok azonban nem alkotmányos törvényeink, hanem cancelláriai rendeletekkel lettek életbe léptetve, és így nagyon természetes, hogy midőn az 1868. évi 54. t. czikkkel új peres eljárásunk életbe

léptetett, ezen választott bíróságok hatásköre meglett szüntetve.

A pesti tőzsde-bíróság ugyan sokáig küzdött vélt jogainak fentartásáért, azonban miután a nmlgu curia 1869. nov. 17-én 3221. és 2952. sz. a. hozott határozataival egynéhány ítéleteit hatályon kívül helyezte, szükségesnek látta a pesti tőzsde-bíróság is az országgyűléshez folyamodni, miszerint választott bírósága törvényes uton visszaállítassék. Törvényhozásunk érzvén ez óhaj valóításának szükségességét, az 1870: 2-ik t. czikkkel, nemcsak a pesti áru- és értéktőzsdének visszaállítását törvénybe ígatta, hanem a keresk. és igazságügyi ministeriumot fel is hatalmazta, miszerint a vidéki termény- és gabonacsarnokok választott bíróságait is visszaállíthassa, és így történt, hogy Temesvár, Nagyvárad, Arad és több más vidéki termény- és gabonacsarnokok külön bíróságai bírói hatalommal felruháztaknak nyilvánítottak.

A székesfejérvári keresk. csarnok eddigelé még nem élvezi az 1870: II. t. czikkben foglalt kedvezmények jótéteményeit; van ugyan egy ugynevezett választott bírósága, mely azonban inkább erkölcsi, semmint jogi alapra van fektetve, a mennyiben az ítéleteknek eleget nem tevő tagok a kereskedelmi csarnokból kizártnak.

Távol legyen tőlünk, hogy mi az erkölcsi momentumot, mely ezen bíróság lételemét képezi, kicsinyeljük. Mi ép úgy, mint bárki más át vagyunk hatva annak szükségességétől, hogy az erkölcsi kapcsol tartson és fűzzön össze minden testületet, — legyen feladata akár a szellemi haladás, akár az anyagi jólét előmozdítása; de legyen szabad megjegyeznünk, hogy társadalmunk realisticus irányával szemben, egy oly testületnél, melynek kiválóan a

TÁRCZA.

R ó z s a.

— Novella. —

Láng Sándortól.

(Folytatás.)

Rózsa ajkain egy kedves mosoly lebbent el és most még szebbnek tűnt föl.

Devecseri tovább beszélt az időről és táj szép ségéről.

— Bocsánat, — szakítá őt félbe a menyecske — ez, ama nagy fontossággal bíró közlemény? ez talán tréfa, kérem, nyilatkozzék, mit akar ön . . . ?

— A bocsánatkérés engem illet, s nem Nagysádat — mondá hidegvérrel, udvariasan meghajolva Devecseri.

— Ha önnek uram oly igen fontos közleni valója van velem, miért nem adja elő?

Egy pillanatra mély csend állott be.

— Nagysád — kezdé Devecseri — én igen ügyetlen vagyok . . . modorom mindenesetre eredeti és feltűnő; tudom, hogy Nagysád engem nevetségessnek talál. — Azonban kérem nagysádat, hallgassa meg magaviseletem indokát: Tovább már nem titkolhatom, hogy szeretem és régóta égek a vágytól, közelébe jutni Nagysáddhoz, hogy lángoló szívemet fel-

tárjam, ismerősöm nincs, ki bemutatott volna, bátorságot vettem magamnak önön magamat bemutatni.

— Uram, — hebegé zavarral Rózsa, — mily előnyt remél ön e vallomásból?

— Az Nagysádtól függ.

— Tőlem.

— Mindenesetre. Volt a lakonikus válasz.

E perczen léptek hangzottak. Rózsa ijedten ugrott fel a pamlagról, egy pillanat alatt azonban nyugalmát visszanyeré és helyét elfoglálá.

Az ajtó felnyilt és Szirmai belépett.

Rózsa felkelt, elébe sietett és Devecserit ilyformán mutatta be:

— Kedvesem, te még nem ismered sógorodat, Lajos bátyámat. Ma érkezett Pestről bennünket meglátogatni.

Az öreg ur igen nagy szívességgel fogadta az ál sógort, megölelte kétszer, háromszor, megcsókolta jobbról, balról, minden oldalról, leültette, kérdezte tőle, egészséges-e, hogy vannak a pestiek, uralkodik-e ott nagyban a cholera? S több ilyen kérdéseket intézett hozzá; aztán megint megölelte, szorongatta a kezét és folyvást rebesgette, hogy mennyire örül e váratlan szerencsének.

Devecserit e nyájas fogadtatás teljesen kihozta sodrából. Nem tudta hamarjába, hogy mi fölött bámuljon, a fiatal asszony lángész-e? ki oly váratlan ügyességgel vágta ki magát kinos helyzetéből, vagy bámuljon a nagy korkülönbség fölött, mely a nő és férj között volt? Mindinkább zavarba jött s ez nagyon

meglátszott rajta. Szirmai kérdéseire hebegett valamit, aztán elakadt a beszédben.

Szirmai azt hitte, nem fogadta eléggé szívesen sógorát s megkettőzteté nyájasságát.

Az ál-sógor nem tudott miről beszélni, az öreg ur kérdéseire gyakran igen furcsa válaszokat adott. Utoljára pedig nagyon is kényes kelepcedébe jutott, mert azt kérdezte tőle, hogy miért nem jött el a lakodalomra.

— Mert nem lehetett. — Válaszolá alig halhatón, s ez is nagy megerőltetésébe került.

— Talán beteg volt, kedves sógor?

— Igen.

— És mi baja volt.

— Cholera.

Szirmai látszólagosan megdöbbsent s székével hátrahúzódott.

Rövid szünet állott be, melyet Devecseri arra használt, hogy magát kissé összeszedje; azután felkelt helyéről és így szólt:

— Tisztelt sógor ur, nagyon sajnálom, hogy távoznom kell, mert podgyászom nincs még rendben.

— Igérd meg Lajos, hogy eljössz még ma, azután elmegyünk sétálni a parkba. Ugy e édesem, te is velünk jössz? — szólt csintalanul férjéhez Rózsa.

— Én ma nem mehetek sétálni, ha azonban te menni akarsz, nem rontom kedvedet, de akkor Lajos sógorral menj.

(Vége következik.)

kereskedelmi, tehát anyagi érdekek valószínűsítése a főfeladat, hogy egy ilyen testületnél egyedül, az erkölcsi momentum mérvadó nem lehet.

A székesfejevári keresk. csarnok kebelében az utolsó időkben lezajlott események legfényesebben bizonyítják a mondottak valódiságát; pedig nem hiszünk, hogy a keresk. csarnoknak lehetetlen volna választott bírósága által hozott ítéleteinek oly fogamatot adni, minőt a pesti tőzsde, és a többi fent elsorolt vidéki választott bíróságok ítéleteiknek adni képesek.

Azt hisszük, hogy a keresk. csarnok eddigelé azért nem tett lépéseket arra nézve, hogy választott bírósága a törvény által is bírói hatáskörrel ruháztassék fel, mert azon tév-nézetben volt, hogy legalább oly esetben, midőn a felek szerződésileg magukat a választott bíróságnak alávetik, hogy legalább ily esetben daczára annak, hogy a választott bíróság minden eljárás formájától menten, csupán benső meggyőződésére fekteti verdecijét, a felek jogilag is kötve vannak a választott bíróság ítéleteinek eleget tenni.

Ezen felfogásnak azonban világosan ellent mond az 1868: 54. tcz. 9-ik című 3-ik fejezete, mely megengedi ugyan, miszerint a felek magukat választott bíróságnak alávéssék, azonban ezen választott bíróságnak ítélete, daczára minden előre kijelentett aban megnyugvásnak és felebbezésről lemondásnak, csak akkor bír érvényre, ha a választott bíróság összeállítására és eljárására körül mindazon szabályok, melyek a fentidézett t. cikkben körülírva, mérvadóak voltak; ilyen eljárás azonban a székesfejevári kereskedelmi csarnok által soha eddigelé fogantatva nem lett véve.

Az előadottak folytán tehát nem kell mondanunk, mennyire kívánatos, sőt szükséges volna, hogy a keresk. csarnok mielőbb hozzájáruljon: miszerint választott bírósága törvényileg bírói hatáskörrel ruháztassék fel, és legyen a keresk. csarnok tek. választmánya meggyőződve arról, hogy bármennyire növeli is erkölcsi tekintélyét, ha remitens tagjait a színházi épület nagyon is sötét lépcsőin át az utcára teszi, sokkal nagyobb előnyben fog részesülni akkor, ha választott bírósága ítéleteinek bírói végrehajtással fog érvényt szerezhetni.

Dr. Neumann Armin.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Székesfejevárról.

Haladásunk egyik első alapfeltételét a népnevelés, de általában a nevelési ügy terjedése, fejlődése és emelkedése képezi. Nemzetünknek szép jövőt, az európai államok közt biztos állást, csak is úgy jósolhatunk, ha kezdve a nép alsó rétegétől, fel a legfelsőbb osztályig a haladás terére lép, — a haladásnak pedig legnevezetesebb tényezője a nevelési ügy.

Örömmel üdvözöljük tehát a nevelési ügy haladását, mint nemzeti létünk egyik legfontosabb támaszát. Örömmel üdvözöljük mind azon tényezőket, melyek a népnevelés emelkedését előmozdítják, melyek annak felvirágzására hatnak s mindezen okoknál fogva örömmel üdvözöljük Trefort Ágostont is, ki első vala. vallás- és közoktatási minisztereink közül, a ki városunkat, városunk felsőbb, közép és népiszkoláit látogatásával megismerte. Mi a miniszter ezen körutjában nem egyszerű látogatási tényét látunk, hanem a miniszternek azon nemes törekvéséről vesszük észre, hogy tapasztalatokat gyűjtson a felől, vajlon a meghozott törvények végrehajthatnak-e; s vajlon hol és minő hiányok fordulnak elő itt vagy amott, hogy azután hivatalos működésében tekintetbe vevén ezeket korszerűleg orvosolja. — Igaz, hogy percznyi volt az idő, mit a tanteremben töltött, de e percznyi idő alatt is vehetett észre hiányokat — mint a mint talált is — s ha e percznyi látogatásban semmi más előnyt sem veszünk észre, az már maga elég előny, hogy a miniszter újabban is elismerte a népnevelési ügy fontosságát, mert azt alsó rétegében is megtekintendőnek találta.

De térjünk át magára a látogatási tényre. October 13-án délután 6 órakor érkezett Trefort miniszter, Gönczy, Hegedüs és Mészáros miniszteri tanácsosokkal városunkba. Az indóházánál a városi hatóság élén a főispán a polgármesterrel, ugyszintén a megyés püspök ur fogadták, s ez utóbbi által tett szives meghívást megköszönvén, az üdvözlők által kísértetve a „Magyar király“hoz címzett vendéglőben szállott. Este városunk országgyűlési képviselőjénél Schvarcz Gyulánál kedélyes vacsora volt, melyen a miniszter és utazótársain kívül a városi főispán és polgármester, megyei alispán s több megyei és városi kitűnőség volt jelen. — Másnap már nyolcz órakor megkezdé miniszter ur többek társaságában látogatásait. Először is a ciszterciek vezetése alatt álló főgymnasiumot látogatta meg, hol Pauer János címzetes püspök ur fogadta, rövid időzést után a reáliskola helyiségét ment megtekinteni, hol az iskolaszék tagjai elnökével Say Rudolfal élén és a tanári kar fogadták. A reáliskola helyiségeivel miniszter ur nem volt megelégedve. Innét

az apácák vezetése alatt álló „Ferencz-József nőneveldeben“ ment, hol Kunecz László kanonok mint igazgató és a főnökné fogadták. A zárdából a megyeházába ment. — Meglátogatta továbbá miniszter ur a város területén lévő összes iskolákat vallásfelekezeti különbség nélkül, kivéve a haladó izraelitákat, mely ünnep miatt zárva volt. A külvárosi népiszkolák rendezett csinos helyiségei a miniszterre kedvező benyomást tettek; azonban azok felszerelése kissé szegényesnek tűnt fel előtte. (Erre megjegyezzük, hogy az iskolaszéki elnök már korábban elrendelte a létező taneszközök összeírását, hogy a hiányzókat mielőbb beszereztesse, s így rövid idő múlva e bajon is segítve leendő.) A külvárosi népiszkolák legtöbbször üres padokat mutatott. A létező ovodákat is megtekinté s azokról kedvezőleg nyilatkozott. Egyedül a görög nemegyesültek és az orthodox izraelita iskolák rendtelenségén és elhagyatottságán üttött meg. — Megtekinté még a Réh-féle fundust, melyet hatóságunk iskolaépítésre szemelt ki, s nagyon czélszerűnek találta.

Miniszter ur bevégezvén iskoláink feletti szemlét a délután 6 órai vonattal távozott, mikor is Novák Kálmán polgármester meleg szavakkal köszönté meg a látogatást. Erre miniszter ur őszinte megelégedését nyilatkoztatta a város iskoláinak állapotára felett, s igéretet tőn a kérelmezett reáliskolának államivá tétele végett. Távozáskor mosolyogva mondá: „Polgármester ur! csak meg kell venni azt a fundust iskolának.“ „Igen kegyelmes uram, — szólta reá a polgármester — csak méltóztassék arról a fundusról gondoskodni, a mivel megvehetjük.“

A szívélyes elválás után miniszter ur és társai a vonaton Pestre távoztak.

Nyiltszó a magas magy. kir. kormányhoz.

Folyó hó 2-án éjjel a Semsey-féle házban 4 öl mélységű ürgödörbe három gyepmesteri segéd a kitisztítás alkalmával fuladván — ezen hármaggyászu esemény elvitázhatatlanul constatálja a „Székesfejevár“ 34. sz. b. n. t. i. „mél régiebbek az ürgödör tartalmait, annál pusztítóbbá válnak“ mert valóssággal belehaltak.

Nem keresem, hogy a Semsey-féle házban az árnyékszékbe öntöztek-e vagy nem a m. kormánytól elrendelt állítólagos óvszerekkel; nem is veszem tekintetbe hiteles egyéneknek azon nyilatkozatát, miként a szóban levő öntözések kellemetlen szagot terjesztenek — mert a m. kormány rendeleteit nyíltan felülvéleményezni nem szabad; magam személyére nézve azonban azokfelelőt tisztában vagyok.

Felészálásom egyedül a vészthozó ürgödörök mint legundorabb s legesztelenebb intézmény ellen intéztem, melyeknek pestilentialis tartalma évszázadig is házaknál tartogattatik. — A házi szemetet s bármely házi állatnak vagy férgenek elronditásait naponta utántisztogatva kipisztítjuk, egyedül saját magunkét mint legutálatosabbat számtalan közérdekű sértésére emberéletig is takarítjuk; — minek azután következése az, hogy azon szegénysorsu felebarátaink, kik magukat — a nagy bértől csalogalva — ily ürgödör tisztítására használtatják, nemcsak hogy egészségüket rontva, életüket rendre tetemesen rövidítik, hanem igen gyakran rögtön is áldozatul esnek, mert tetvesen a büz elűzésére s saját edzésükre óvszerül a tulzott dohányzást, bort s pálinkát a mértékletenségig — tehát mérgegyant — használják.

Az atyaias kormányának felelős figyelme hivatik fel soraim által, hogy (tekintve a fentebb említett szerencsétleneknek számos árvaít, s tekintve mindazoknak, kik e hivatással foglalkoznak, vészteljes állását) kegyesen elrendelné: miszerint építészaink utasítottának ujdjon emelendő házakban az ürgödöröket külföld példájára oly áthatlan s mobilis készülékekkel pótolni (nem a költséges szivattyuzást értve), melyek gyakran, könnyeden eltávolíthatók, kiüríthetők s felválthatók volnának. — Ily, a háztulajdonosokra takarékosabb, a gyepmesterre kényelmesebb, az illemre czélszerűbb készülék könnyen kezelhető s felügyelhető lenne; a kihordások pedig nappal minden botrány nélkül történhetnének, s melőzve az eddigi rossz szokást, azonnali hasznos leszánással volnának ártalmatlanítandók. — Régi házaknál az ürgödöröknek nevezett minta szerinti átváltoztatása nehézséggel épen nem járna. — Az ürgödör hiányu parasztházaknál természetesen, hogy a szörványos ürüleknek ártalmassága decomponáltatik szintegy, mint ez az utcazi s szabadbani letéteknél történik.

Hogy mennyi befolyása van az ilyenmüen (ürgödörök által) fertőzött levegőnek a cholera-ra? Erre feleljének a kormányorvosok. Hogy minő befolyást gyakorol a desinfectio a cholera ellen? Erre már e napokban a „Gyógyászat“ felett — azt „kártyaháznak“ nevezvén. — E helyen csak azt kell még felhoznom: mikép 1866-ban (decz.) — 1867-ben (márcz., máj.) — 1872-ben (april, decz. havakban) — 1873-ban a „Sz. Fej.“ 34. 35. — a „Vértesszék“ 31. számában a cholera és ürgödör tárgyában mindannyiszor nyomtatványilag s tiszteletteljesen öszhangzó nézeteimet a m. kormány-nak tudomására juttattam; kimondottam, hogy a veimári choleracongressus (1867.) czélhoz nem vezetett; — s kimondom, hogy sem a konstantinápolyi (1865.) — de a multihavi bécsi choleracongressus sem felelt meg a várakozásnak; — a nagy láma s ceremóniával mult augusztusban összeült berlini choleracongressusnak in-

tézkedései pedig már magában az ingadozó elnökből lenedik megsemmisítésüket.

Összes nyomtatványaimból látható: miszerint (ha egy magyar követ — a bécsi lap szerint — letette is zsinóros öltözetét, hogy falusinak ne tartassék a nagy városban! s ha a helybeni hazafiak fel is cserélték magyar kalapjaikat magossal, hogy ne vidékieknek, hanem kitűnőknek azaz *jeleseknek* látszassanak!) hü nézeteim mellett színtartó magyar jellemként azaz állandó következetességgel küzdök — mig az említett divatos congressusok alaposan támogatni eddig mitsem bírtak, mi miatt m. kormányainknak irányul nem is szolgálhatnak.

Mellékesen — városunkat illetve — említem meg: ha lehetett utczákat feltölteni közérdekből az ottani háztulajdonosok kárára s házaik sülyedésére! ha szegény embert kényszeríteni lehet háztetőjét gyulatlan anyaggal kijavítani pénzért terhére! ha számos szobában volt egyebet változtatni lehetett egyesek tönkrejutasával! stb. miért nem lehetne a Bajzáth-, Fantaféle szomszédos házaknál a moslék- és istálló lének oly büzös s botrányos kifolyásait a közönség érdekében betiltani? s az udvarokban létező istállóganajra vezetni. (Nem ám a tervezett városi kanálisba.)

Ha az „usus“ cassálattal a fentebbi házsülyesz tésnél — tetőzést s egyebeknél, miért nem lehetne haladó korszakunkban cassálni az „abusus“ gazdagoknál is?

Utólagosan; miután ezen hallatlan hármashalálú szerencsétlenség a gyepmester és házmaster előadásából itélve, de a tudomány alapján is egyenesen a desinfectio-nak tulajdonítható — ennél fogva újabb megfúlások megállítására orvosrendőri tekintetből szükséges kormányorvosihivatalilag utánvizsgálni: a fentförgött körülményeknél vajlon képes lehetett-e azon *tespedő páralgás* — mely az ürgödörök az elrendelt desinfectio-ival való vevülethez fejlődött — a levegőt a lélekzésre nézve halálotkozóan impraegnálni?

Annai bizonyos: hogy a vasgálicz nem közönyös szer! mert maga a m. kormány 19,194. sz. a. azt f. jel alatt mérgegyantát őrizeti gyógyszerárakban, sőt kiadása körül szigoruan rendelkezik; — azért nagyon is felőtöl, hogy mig iránta a patikariust a legnagyobb felelőség terheli, addig a kereskedő azt font számra szabadon árulja, sőt a kapitányi hivatal ingyen is osztogathatja. — Mennyiben fokozódik az elfecsérlett öntözési szernek veszélyessége a belégrézre vonatkozóan ha azok az ürgödörök perniciosus gözével olvadékosan elegyitetnek? azt az elottott gyertyaláng a kutató gyepmesternek annyira felderítette, hogy a hármashalál oka felett semmi kétség többé nem lehet.

A fujtöléses ürgödörből a holtakat nagy vesződéssel sikerült csak kicsáklázni; a nézők közt néhányan elájultak; legtöbbször a fujtó büzt — mely az udvart hajnalig tömöttente lepte el — nem tűrhették, távoztak; az ürgödör pedig csak egyheti szellőztetés után (bevégzetlenül) fedett be — a gyepmester maga sem mervén a vasgáliczos mélységbe hol (egymásnak megmentésére egyenként lesietett) testvére, sógora s szolgálja egymásután kinos halálukat lelték, leszállani.

Annál is inkább kérelmezendő a (házját közegészségi szempontból is szíven hordó) m. kormányunknak hivatalos beavatkozása, mivel ha esetleg egy téli cholerajárvány alkalmával ily ábrándos öntözések közt a leveztető úrsatornák, a nagy fagyok által hasonne-müen eltömülének, más helyütt is az ürgödör tisztókra ily borzasztó szerencsétlenség kilátásban áll.

Dr. Schaller.

Hatósági élet.

Szab. kir. Székesfejevár városának f. hó 13-án tartott rendes havi közgyűlése.

Elnök Zuber József, városi főispán; Jegyző Juraszék Ferencz, főjegyző.

Elnöklő főispán ur megnyitván a gyűlést, először is a jövő rendes havi közgyűlés határnapjával nov. 17-ike tüzetett ki Tovább a sept. 29-én tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatván, minden észrevétel nélkül hitelesített.

Utána Szűts Sándor bizottsági tag interpellatiót intézett a városi kapitányhoz, hogy vajjon miként áll azon ügy, mely Fittler Béla városi főügyész tegnapi megtámadtatásáról szájról szájra jár? A városi kapitány jelenti, hogy Fittler Béla tegnap este többet magával kocsin a szőlőből jövőn, a lovasberényi sorompónál, 4 Jelasics baka közül egyik, minden ok és ürügy nélkül szuronyával a kocsiába vágott, s nevezett főügyész urnak lábát érzékenyen megsebesíté. Később a katonák közül egy elfogatott, s át adatott a katonai őrzáratnak. A bizottsági gyűlés látható megütközéssel hallgatta a botrányos esetet, s bővebb eszmecsere után elhatározta, hogy a jelen concret esetre támaszkodva, a bizottsági gyűlés feliratot intéz az országgyűléshez, hogy a katonáknak a szolgálaton kívüli fegyverviselést, egy alkotandó törvény által szüntesse meg. Együttal az országgyűléshez intézendő felirat a társhatóságoknak is megküldetik pártolás végett.

Say József b. t. interpellálja polgármestert, hogy a már hónapok előtt megalkotott s ministeriumhoz felterjesztett városi „statutumok“ leérkeztek-e már?

!! A hamisítás ellen óra intetik mindenki!!

Cs. kir. szab. első amerikai és angol szab. általánosán kedvelt

Anatherin-szájviz

POPP J. G.,

cs. kir. udvari fogorvos és szabadalomtulajdonostól Bécsben, Stadt Bognergasse.

Ezen a bécsi tek. orvosi kar által jóváhagyott s 20 és néhány évi gyakorlat által kipróbált szájviz jelesnek találtatott minden úgy az elhanyagolt tisztítástól, mint a mesterséges vagy üres fogak és foggyökerektől származó kellemetlen szájíz ellen: feülmanhatlan szer a beteg, könnyen vérző időnként gyuladása eső, fogin-scorbut ellen, különösen tengeri utasoknál, csúszos és kőszvényes fogtűzések a foghús meggyúzása és elszáradása ellen, főleg előhaladott korban, miáltal az különösen érzékeny lesz a légmérés változására; általában a fogak tisztítására szolgál; szintgy jeles szer a foghús rothadása ellen különösen becses az ingó fogaknál, mely bajban oly sok görvényes szokott szenvedni: megerősíti a foghúst és a fogak állását szilárdítja, beteg fogaknál megóv a fogtűzés és olykor gyakori fogképződés ellen, a szájnak kellemes üdéséget és frisséget, valamint tiszta izlést kölcsönöz, minthogy a szívós nyálkát abból feloldja, s ezáltal az könnyebben eltávolítható, azért izlésre javítólag hat.

Egy liter ára 1 frt. 40 kr. o. é., csomaglási díj postán küldve 20 kr.

Növény-fogpor. Ez a fogakat oly módon megtisztítja, hogy naponkénti használata mellett nemcsak a közönségesen oly alkalmatlan foghús eltávolítható, hanem a fogak fényezésére is felhasználható és gyengébben rotyvást növekszik.

Egy skatula ára 63 kr. o. é.

Anatherin-fogpép. Ezen fogpép egyike a legkényelmesebb fogtisztítóknak, mert semmiféle egészségromító anyagot nem tartalmaz: az ásványi anyagok a fogak zománczára hatnak, a nélkül, hogy az megtámadtatnák, valamint a pép szerves részei tisztítólág, úgy a zománczot, mint a nyálkahártyát, a fogak fehérségét és tisztaságát növelik. Különösen ajánlható a pép utazóknak szárazon és vízen, mert sem ki nem ömlik, sem a mindennapi nedves használat által meg nem romlik. Egy adag ára 1 frt. 22 kr. o. é.

Fog-ólom. Ezen fog-ólom azon por- és folyadékból áll, mely üres és nedves fogak kitérésére alkalmaztatik, hogy azon eredeti alakjukat visszanyerjék, s így a csontszű tovább harapódzása meggátolassék, miáltal az ételmaradványok, valamint a nyál és más folyadékok további összegyűlése és a csonttömeg további elporhanyodása a fogidegek (mi által fogtűzés t. mad) megtámadtatik. Egy csomag ára 2 frt. 10 kr. o. é.

Ezen jeles tulajdonai miatt mindenütt, még Németország, Schwéicz, Török- és Angolország, Amerika, Holland, Belgium, Olasz- és Oroszország, Kelet- és Nyugat-Indiában is érdemelt elismerésben részesülő ezikk valódi és friss minőségben. Kaphatók: Sz.-Féjérvárott: Braun J., Diebálla Gy., Deutsch A. és fia. Lovasberényben: Heiszler gyógsz. Moórótt Jency. Palotán Wurfli gyógsz. Veszprém Gutthard és fiaival. Dunaföldvár Lukács A. s Kubányi S. gyógsz. Duna-Vecsen Klimke gyógsz. Kun-Szent-Miklóson Tóth S. gyógszertárában.

Árverési hirdetés.

A székesfehérvári e. f. kir. telektörvényszéknek 12598/73. szám alatt kelt végzése folytán a székesfehérvári takarékpénztár, mint felperesnek Susánczy József és neje Mayer Erzsébet alperesek elleni 151 forint tőke s járuléka erejéig követelése kielégítése tárgyában foglalt és a székesfehérvári 1074. számú telekjegyzőkönyvben 441. hr. szám alatt bevezetett 4000 frt. becsértékű háznak 1195/a hr. szám alatt bevezetett 800 forint becsértékű rétnek 1664 hr. szám alatt bevezetett 150 forint becsértékű rétnek 242. 272. hr. számok alatt bevezetett egyenkint 400 forint becsértékű buzaföldeknek végrehajtás utján leendő elárverezése elrendeltetik s ennek foganatosítására 1-ső határidőül 1873. évi november hó 12-ik szükség esetében 2-ik határidőül 1873. évi december hó 12-ik mindenkor délelőtti 10 órája a székesfehérvári kir. törvényszék telekhivatalánál azon kijelentéssel tüzetik ki, hogy a 2-ik árverésen a fekvőség becsáron alul is 10% bánatpénz képpen letétele mellett el fog adatni.

Az árverésnek több feltételei a kiküldött kir. törvényszéki végrehajtó Ivánszky János urnál megtekinthető lévén.

Egyszermind pedig azon jelzálagos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi hatóság székhelyén vagy közölsébe laknak, felszólítanak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett a hatóság székhelyén megbizottat rendeljenek s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a perrdt. 4338 §-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a fentebb irt javak iránt tulajdoni vagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélik, igénykeresetüket a hirdetés közlésének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt ezen telekkönyvi hatóságnál nyújtásuk be, különben azok a végrehajtási árverés foganatosítását nem gátolván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Kelt a székesfehérvári kir. törvényszéknek 1873. évi augusztus hó 8-án tartott telekkönyvi üléséből

Saára, kir. telekkönyvvezető.

ŐSZI-TÉLI IDÉNY!!!

Deutsch Antal és fia üzletében

Székesfehérvárott,

teljesen leszállított árakban kaphatók:

Carlsbadi porcellán!

- 1 theakészlet 6 személyre 4 frt, 5 frt, 6 frt.
- 1 kávészakészlet 6 személyre 3.50, 4 frt, 5 frt.
- 1 mosdókészlet fehér és színes 3.75, 4.50, 5 frt.
- 1 evőservies 6 személyre 12 frt, 15 frt, 18 frt.

Csehországi metszett üveg!

- 1 pohár 8, 10, 12, 15, 18, 20 kr.
- 1 üveg 30, 40, 50, 80 kr., 1 frt.
- 1 korsó 45, 55, 70, 80 kr.

Marburgi és bécsi czipők!

- 1 pár gyermekecipő flanell beléssel 1.80, 2.40, 2.80.
- 1 pár női zerge, kid, bársony és posztó czipő fűzős és rugonnyal 3.50, 4 frt, 5 frt, 6 frt.

Óvszer a meghülés ellen!

- Női és férfi merino alsó rékli 1.75, 2.80, 3.50.
- Női és férfi merino alsó nadrág 2 frt, 2.50, 3.50.
- Gyermek, női és férfi harisnya 25, 35, 50, 75, 1 frt.
- Gyermek, női és férfi szövött czipők 40, 60, 90, 1.20.

Önvédelemre nélkülözhetlen!

- 1 6 lövetű revolver 7.50, 9 frt, 12 frt, 15 frt.
- 1 egy és két csövű pisztoly 75, 90, 1.25, 2.40, 3.50.

➡ Vidéki megrendelések az előirat szerint legpontosabban eszközöltetnek. ➡

➡ Meg nem felelő ezikk mindenkor visszavéttetik. ➡

Hirdetés.

A székesfehérvári, kecskeméti, zombori és szabadkai, cs. k. katonai kórházakban a betegek és melléjük rendelt egyének élelmezése 1874-ik évi január 1-től december végeig terjedő időtartamra, esetlegesen több évre is írásbeli lepecsételt ajánlatokkál nyilvános pályázat utján minden szóbeli árverezés kizárásával, akár a kórházi étkek készítésének bérbeadása által (kocsmailagi élelmezése a betegeknek és a melléjük rendelt legénységnek), akár pedig az élelmi szerek és italok szállítása által fog biztosítani. Folyó évi október hó 6-tól kezdve a közelebbi szerződési feltételek az említett kórházaknál és a budai katonai felügyeségnél (Militár Intendanz) megtekinthetők.

A bélyeggel, bánatpénzzel és szilárdsági bizonyítvánnyal ellátott bepecsételt ajánlati levelek legkésőbb 1873. évi okt. 20-án déli 12 óráig közvetlen a budai katonai felügyelőségénél (várban, színházutcza, 208. sz. a.) átadandók, vagy pedig az említett időpontig postán oda átküldendők.

Budán, 1873. október 2-án.

A cs. kir. felügyelőségétől.

Norinbergi, diszáru, utazó-, lovaglókészletek, férfi divatáru raktárban, egy kereskedősegéd legjobb feltételek mellett állomást nyerhet, megkivántatik a magyar és német nyelv ismeretei, és a 25-ik év meghaladása.

Vidéki és helybeli kereskedők részére ajánljuk dusan előjegyzett minden szakmába vágó segédeket, melyről bővebb felvilágosítást nyújt alulirt igazgatóság.

A székesfehérvári kereskedelmi ifjak önképzőkör helyeszközlő osztálya.

Némethi Mór,

igazgató.